

**ДО СВІТУ
ЧЕРЕЗ МОВИ**

**AD ORBEM
PER LINGUAS**

**УКРАЇНА
У ТРАНСКУЛЬТУРНОМУ
Й МУЛЬТИМОДАЛЬНОМУ
СВІТІ**

**Матеріали Міжнародної
науково-практичної відеоконференції**

**25 травня
2022 року**

"Ad orbem per linguas. До світу через мови". Матеріали Міжнародної науково-практичної відеоконференції *"Україна у транскультурному й мультимодальному світі"*, 25 травня 2022 року. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2022. 480 с.

Матеріали конференції присвячено дослідженню актуальних проблем сучасного мовознавства, літературознавства, методики мовної освіти, а також педагогічних, психологічних, культурологічних та історичних аспектів розвитку освіти.

Друкуються за рішенням вченої ради
Київського національного лінгвістичного університету
Протокол № 21 від 29 червня 2022 року

Відповідальний редактор: Решетник О. А.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

© Видавничий центр КНЛУ, 2022

Черниш, В. В. (2013). *Методика формування у майбутніх учителів професійно-орієнтованої англомовної компетенції в говорінні*. Монографія. Київ: Ленвіт.

Rebecca Oxford (1990). *Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know*. Boston : Heinle & Heinle.

РОЛЬ КРОСКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Перцева В. А.

Харківський національний університет внутрішніх справ

У сучасному інформаційному й глобалізованому суспільстві зростає роль спілкування між представниками різних народів і країн, тобто роль кроскультурної (міжкультурної, інтеркультурної, транскультурної) комунікації. У загальному вигляді кроскультурна комунікація визначається як безпосередній або опосередкований обмін інформацією між представниками різних лінгвокультур. Зрозуміло, що центральну роль у цьому специфічному спілкуванні грає людина – носій певної мови й культури, що має конкретні комунікативні уміння, настанови й особисті якості, яка здатна здійснити свої мовні інтенції, інакше кажучи, мовна особистість.

У сучасній науці мовна особистість розглядається насамперед з погляду її здатності й готовності до змін під впливом нерідної культури та мови. Таким чином, саме нова (нерідна) мова часто виявляється тими "дверима", за якими особи, що навчається, розкривається інша культура, інший світ.

Останнім часом все більший вплив на методику викладання української мови як іноземної має культурологічний підхід, пов'язаний з усвідомленням значної ролі, яку відіграє культура в навчанні іноземним мовам. Цікавою видається сформульована Ю. І. Пасовим концепція "іншомовної освіти" [2], яка певною мірою протиставляється "вивченню мові як іноземної (нерідної)". Метою іншомовної освіти є формування не окремих навичок і умінь, а особистості, розвиток її духовних сил, здібностей. Фундаментом такої освіти є саме культура як система духовних цінностей, а процес навчання, перетворюється на процес передачі культури, іншомовна освіта виявляється по суті транслятором культури. Отже, під іншомовною культурою розуміється та частина культури, яку здатна опанувати особа в процесі іншомовної освіти. Під час такої освіти досягаються навчальні, пізнавальні та виховні цілі.

Тому в процесі кроскультурного спілкування обов'язково треба дотримуватися балансу між знанням формальних властивостей мови, сукупністю різноманітних знань про культуру країни нерідної мови та вмінням користуватися мовними засобами в конкретних ситуаціях

спілкування, інакше можуть виникнути різноманітні комунікативні перешкоди й непорозуміння.

Непродуктивними з точки зору кроскультурного спілкування, наприклад, можна назвати такі ситуації:

- особа, яка прекрасно знає історією й культуру країни, зовсім не розуміє іноземної мови, якою спілкуються в цій країні;

- особа, комунікабельна й достатньо товариська, швидко налагоджує контакт з іншомовним співрозмовником, але використовує або лише невербальні засоби спілкування, або мінімум вербальних.

У жодній із названих ситуацій якісний обмін культурною інформацією неможливий, оскільки або об'єкт, або інструмент кроскультурної комунікації виявляються неповноцінними.

Отже, щоб зрозуміти, які знання, уміння й навички повинна мати мовна особистість як повноцінний суб'єкт кроскультурної комунікації, необхідно зрозуміти її як триєдність мовної, комунікативної й культурної компетенцій. Саме таке специфічне поєднання знань, умінь і навичок може сприяти формуванню мовної особистості, яка здатна зрозуміти "душу" нерідної мови й збагнути вагомість нерідної культури; думати нерідною мовою практично як носій мови, адекватно оцінювати комунікативну ситуацію й обирати найкращі з вербальних і невербальних засобів для досягнення своїх намірів; яка прекрасно знає традиції, звичаї, реалії, особливості мовного етикету країни, мову якої вивчає, способи кодування культурної інформації в нерідній мові.

Оскільки всі значні досягнення починаються з маленьких і, на перший погляд, непомітних кроків, формування мовної особистості, що здатна поєднати у своїй свідомості картину світу рідної лінгвокультури з тією, яку лише починає вивчати, зафундується на рівні вивчення української мови як іноземної. Адже саме на цьому етапі робляться перші поступи на важкому, але цікавому шляху вивчення нерідної мови, а через неї – іншої культури.

ЛІТЕРАТУРА

Байбакова, О. & Козубовська І. (2014). Деякі аспекти крос-культурної комунікації. Взято з <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/3552/1/%D0%94%D0%95%D0%AF%D0%9A%D0%86%20%D0%90%D0%A1%D0%9F%D0%95%D0%9A%D0%A2%D0%98%20%D0%9A%D0%A0%D0%9E%D0%A1%E2%80%93%D0%9A%D0%A3%D0%9B%D0%AC%D0%A2%D0%A3%D0%A0%D0%9D%D0%9E%D0%87%20%D0%9A%D0%9E%D0%9C%D0%A3%D0%9D%D0%86%D0%9A%D0%90%D0%A6%D0%86%D0%87.pdf>

Пассов, Е. И. (2003). *Коммуникативное иноязычное образование. Готовим к диалогу культур*. Минск: Лексис.